No. 1112 Zaterdag 15 April 1905. 22ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 14 April.

Voorloopig Verslag

van de Commissie van Rapporteurs uit de Afdeelingen van den Kolonialen Raad over de

ONTWERP-VERORDENING,

waarbij voorloopig wordt vastgesteld de Koloniale Huishoudelijke Begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1906.

Het afdeelingsonderzoek dezer Ontwerp-verordening heeft aanleiding gegeven tot de navolgende opmerkingen en beschouwingen:

Algemeenen bijval ondervond in de afdeelingen de nieuwe indeeling der begrooting en het streven van het Bestuur om elken post zooveel doenlijk te brengen onder hare juiste rubriek ondervond ook algemeene waardeering; alhoewel artikel 27 nog voorkomt onder eene afdeeling, waarin zij volstrekt niet thuis behoort.

De afdeelingen konden echter niet nalaten te betreuren, dat ofschoon hoe gaarne ook het Bestuur het raming-cijfer der uitgaven voor aanstaand jaar binnen de perken van het voor 1905 toegestaan bedrag had willen houden, dit niet doenlijk was, daar verschillende noodzakelijke voorzieningen in het belang der kolonie het Bestuur hebben genoopt nieuwe credieten aan te vragen.

De overgroote meerderheid was van meening, dat haar standpunt met betrekking tot de ingediende begrooting niet anders kan zijn dan dat van verleden jaar. Zij beschouwde zich niet gerechtigd posten goed te keuren, als zij niet de overtuiging heeft dat die posten tot den *directen* bloei der kolonie zullen leiden, daar zij meende, dat het niet aangaat de uitgaven telken jare te vermeerderen, zonder eenig vooruitzicht in staat te zijn ze later te kunnen dekken. Daarom meende zij, dat de posten met betrekking tot den landbouw in stede van telken jare te worden verhoogd, telken jare moeten worden verlaagd, omdat voor de kolonie niet veel heil te verwachten is van den landbouw en de ondervinding reeds bewezen heeft de juistheid harer bewering.

De andere leden meenden, dat wilde men den economischen toestand van de kolonie verbeteren, dan moet men ook overgaan tot het geven van credieten, ofschoon men niet *dadelijk met zekerheid* zou kunnen beweren, dat die credieten tot de welvaart der kolonie zullen strekken, als er toch maar waarschijnlijkheid bestaat, dat ze tot de opheffing van den economischen toestand der kolonie zullen medewerken. Deze leden beweerden, dat er bezwaarlijk sprake kan zijn, dat de ondervinding reeds geleerd heeft dat er voor de kolonie geen heil te verwachten is van den landbouw; zij beweren, dat voor onze bovenwindsche eilanden de opgedane ondervinding juist bewezen heeft, dat er voor die eilanden van den landbouw veel heil te verwachten is, en dat men nog niet gerechtigd is over de benedenwindsche eilanden ten opzichte van den landbouw een oordeel te vellen, daar men pas begonnen is met de verbetering van den landbouw, en wil men het recht hebben om over eenige jaren met kennis van zaken een juist oordeel te vellen over de al of niet mogelijkheid van verbetering van onzen landbouw, dan moet men eerst beginnen om nu veel grootere credieten toe te staan, om het Bestuur in de gelegenheid te stellen om op groote schaal die cultures in te voeren en te ondersteunen, welke in het droog klimaat van de benedenwindsche eilanden met *alle zekerheid* zouden kunnen gedijen, zooals o. a. de agave-cultuur.

Tegen al de posten van *triangulatie* en *topografische opname* van de benedenwindsche eilanden bestond bij de afdeelingen zeer ernstige bedenking. Men kan onmogelijk de uitgaven hiervoor van min of meer f 20,000.— in den tegenwoordigen toestand billijken.

Daar het Bestuur een topografische kaart van de drie eilanden alleen noodzakelijk acht ten einde met behulp daarvan te kunnen vaststellen op welk maximum hoeveelheid passeerend water men voor de aan te leggen dammen moet rekenen, anders loopt men steeds gevaar de overlaten niet groot genoeg te nemen, veroorloofden zich de afdeelingen de aandacht er op te vestigen, dat men overal op onze terreinen de sporen vindt, waarlangs het regenwater naar de zee stroomt en dat uit die sporen met voldoende zekerheid uit te maken zou zijn hoeveel water daarlangs passeert om de overlaten van de aan te leggen dammen zoo breed te maken, dat het gevaar van doorbreken tot een allerminimum zoude kunnen worden gebracht. Dat gevaar zou men ook geheel kunnen voorkomen, als men in elk geval van twijfel de overlaten liever te groot dan te klein maken; dit zou wel wat meer kosten, maar deze meerdere kosten zouden in vergelijking met de groote uitgaven, noodig voor triangulatie en topografische opname, niet noemenswaardig zijn.

Die groote uitgaven voor triangulatie en topographische opname zijn zeker niet te rechtvaardigen, nu het Bestuur zelf in zijn uitgewerkten en toelichtenden staat op artikel 56 de mogelijkheid erkent, dat met den aanleg van dammen niet zal worden voortgegaan, daar het misschien op den duur geene voldoende resultaten geven zal.

Art. 1. Men kon niet nalaten zijn bevreemding te betuigen over hetgeen gezegd wordt omtrent de voor 1905 voorgestelde en door den Raad verworpen nieuwe regeling van het districtsbebeer; het wil voorkomen alsof de Raad voorbereid wordt om te zien tot stand komen die nieuwe regeling, niettegenstaande zij door hem verworpen werd.

Art. 10 Gevraagd werd naar aanleiding, dat de veldwachters in het algemeen hunne diensten niet naar wensch waarnemen, of het niet raadzaam zou zijn als het getal veldwachters beperkt en dat der marechaussees uitgebreid worde en alsdan zou eene nieuwe regeling van het politiewezen tot stand kunnen worden gebracht, in het bijzonder met het oog op aanspraak op pensioen.

Art. 32. Bij de bespreking van dit artikel werd er ter sprake gebracht het misbruik, dat soms gemaakt zou kunnen worden van het nemen van buitenlandsch verlof. Men wenschte daarom aan het Bestuur in overweging te geven, de wettelijke bepalingen omtrent het geven van buitenlandsch verlof zoodanig te wijzigen, dat een ambtenaar, die binnen zeker bij de wet te bepalen tijdsverloop voor de derde maal buitenlandsch verlof om gezondheidsredenen aanvraagt, na ingewonnen advies van de geneeskundige-commissie, voor verdere diensten in de tropen ongeschikt verklaard en eervol ontslagen zal worden.

Art. 36 De overgroote meerderheid meende, dat een hygienisch toezicht op onze scholen door een *geneeskundige* niet vereischt wordt; zooals de scholen thans zijn ingericht, zou door de schoolcommissie zelve hygienisch toezicht er op kunnen worden uitgeoefend en in buitengewone gevallen zou de schoolcommissie zich kunnen laten voorlichten door deskundigen op hygienisch gebied.

Art. 44c. Eenige leden achtten het bedrag van f 18000— wat te hoog voor het *onderhoud* der verpleegden in het krankzinnigen-gesticht, en vroegen of het niet mogelijk zou zijn hun voor wat minder het noodzakelijk onderhoud te verschaffen.

Art. 52. De meerderheid achtte de vermeerdering van dezen post, vooral met het oog op den aankoop van een terrein voor cultuurtuin niet gewenscht, daar zij niet veel vertrouwen koestert in de verbetering van onzen landbouw. Volgens haar zou men, zoolang men geen verbetering in den regenval zou kunnen brengen, altijd door vruchteloos blijven streven naar eene verbetering van onzen landbouw.

Art. 58. Om evengemelde redenen meende ook die meerderheid aan het Bestuur in overweging te moeten geven om geen nieuwen landbouwkundige te benoemen, althans hem niet anders te benoemen dan met een toelage.

Art. 59. Men vond, dat de toelage voor den conservator niet in evenredigheid is met de kosten van onderhoud en aanvulling der verzamelde artikelen. Men meende dat waarslecht f 75.— besteed zal worden aan onderhoud en aanvulling, de werkzaamheden van dien conservator niet van grooten omvang zouden kunnen zijn; daarom zou men aan het Bestuur willen voorstellen om voorloopig aan dien conservator slechts een toelage van f 100.— toe te kennen, welke toelage later zou kunnen worden vermeerderd, naarmate zijne werkzaamheden mochten toenemen.

Art. 60a. De afdeelingen meenden, dat in onzen tegenwoordigen financiëelen toestand het niet wenschelijk is om een nieuwen opzichter te benoemen met een jaarlijksche tractement van f 2,400.—, noch een teekenaar met f 720.— jaarlijksch tractement. Men meende, dat wanneer het systeem van aanbesteding door het departement van openbare werken wat meer wordt toegepast dan tot nu toe, men zeer zeker geen behoefte zal hebben aan meer personeel, daar de Chef van het departement, bijgestaan door een opzichter, alsdan een behoorlijk toezicht op al het werk zou kunnen uitoefenen. Gevraagd werd ook of de tweede opzichter tevens een smid moet zijn, zoodat men hem zou kunnen gebruiken tot het verrichten van reparatiën aan de baggermachines en andere werktuigen.

Art. 63c. Eenige leden waren van meening, dat alhoewel het verbouwen van het gesticht zeer noodzakelijk is, dit verbouwen voor minder dan de daarvoor uitgetrokken som zou kunnen geschieden als het Bestuur het werk maar zou willen aanbesteden.

Art. 129. De afdeelingen waren geheel en al eens met het Bestuur, dat de Gezaghebber van St. Martin N. G. een zeer hoog tractement geniet naar verhouding van de tractementen van zijn ambtgenooten van Aruba en Bonaire en vroegen of het niet in de bedoeling van het Bestuur ligt de noodige maatregelen te nemen, om in het vervolg den te benoemen titularis minder traktement toe te kennen.

Vastgesteld op Curaçao, den 7[den] April 1905.

De Rapporteurs,

H. H. R. CHAPMAN

MY. C. HENRIQUEZ.

Naschrift van de Redactie.

De Gouverneur heeft in zijn Toelichting op de Begrooting verklaard, dat het niet doenlijk is geweest ter wille van verschillende noodzakelijke voorzieningen in het belang der Kolonie het ramingscijfer der uitgaven voor 1906 te houden binnen de perken van het bedrag toegestaan voor 1905.

De Koloniale Raad kan echter niet nalaten over deze nieuwe verhooging der uitgaven te treûren en stelt voor verschillende posten te verminderen, of geheel en al te schrappen; blijkbaar niet inziende, dat dergelijke overschrijding der vorige begrooting zóó dringend noodzakelijk is, als de Gouverneur aangeeft. Deze meende zelfs „niet plichtmatig te handelen, zoo hij zich liet weerhouden die meerdere credieten aan de goedkeuring van den Raad te onderwerpen." (Mem. van Toel.) Bij Z. H. E G. bestaat namelijk de overtuiging, „dat de meer aangevraagde credieten dringend noodig zijn." (Ibidem).

Willen dan de leden van den Kolonialen Raad, zoo vragen wij, niet goedkeuren, wat dringend noodig is in het belang der Kolonie? Zullen zij, Curaçaosche Burgers, dan niet mede willen werken om onze eilanden te brengen tot bloei en welvaart?

Dit mogen wij toch niet veronderstellen.

Maar hoe is het dan te verklaren, dat zij afkeuren, wat de Gouverneur noemt „noodzakelijke voor-

zieningen in het belang der kolonie," crediteten, die ,,dringend noodig zijn"?

Dit komt, omdat de Gouverneur en de Koloniale Raad dezelfde zaken van verschillend standpunt beschouwen, waardoor zij, uitgaande van verschillende zienswijze tot een geheel andere overtuiging geraken. Dit bleek ons reeds uit de gewisselde stukken over de vorige begrooting, dit wordt ons nog veel duidelijker bij de behandeling van deze begrooting.

De Koloniale Raad, althans de overgroote meerderheid der leden meent, ,,dat de Raad slechts datgene moet goedkeuren wat hoogst noodzakelijk is en wat wij desnoods bereid zouden zijn met het heffen van opcenten te dekken." (V. V. 1905). Wat hier verstaan wordt onder *hoogst noodzakelijk*, natuurlijk alleen met betrekking tot de nieuwe of verhoogde posten, verklaart ons het V. V. van 1906, namelijk: die, welke ,,tot den *directen* bloei der Kolonie zullen leiden," en waarvoor dus de verhoogde uitgaven zoo niet reeds in hetzelfde jaar, dan toch binnen drie à vier jaar verminderd kunnen worden door de daardoor verkregen baten. Deze meerderheid wil derhalve wel nieuwe proeven ter verbetering onzer economische toestanden goedkeuren, mits er slechts vooruitzicht besta, dat de daartoe noodzakelijke onkosten telken jare zullen verminderen, doordat zij ieder jaar meer en meer gedekt worden door de verhoogde inkomsten. De ondervinding van vier jaren heeft echter reeds bewezen, dat met name de landbouw nimmer de groote onkosten der nieuwe proeven zal goed maken, reden waarom zij er niet voor zijn deze proeven nog langer, en dan nog wel op uitgebreider schaal, voort te zetten.

De Gouverneur meent daarentegen en de minderheid van den Raad is van hetzelfde gevoelen, dat ook die posten, welke *langzamerhand* ,,zouden kunnen leiden tot verbetering van onzen economischen toestand en medewerken tot verheffing van de algemeene welvaart" moeten worden goedgekeurd (*M. v. A.* 1905) ,,ofschoon men (dit), niet *dadelijk met zekerheid* zou kunnen beweren." Groote waarschijnlijkheid daarvan is voldoende.

De ondervinding van een paar jaar kan geen genoegzame bewijzen aanbrengen om reeds nu een vaste overtuiging te vestigen, dat verbetering van den landbouw,) want hierover loopt eigenlijk de geheele strijd,) geen einde zal maken aan onzen armoedigen toestand. Deze minderheid beweer de zelfs, dat de opgedane ondervinding juist bewezen heeft dat voor onze bovenwindsche eilanden veel heil van den landbouw te verwachten is. Ook voor onze benedenwindsche eilanden, is alle hoop niet buitengesloten, indien het Bestuur slechts door grootere credieten in staat werd gesteld die cultures in te voeren en te ondersteunen, welke met *alle zekerheid* hier kunnen gedijen, zooals o. a. de agave-cultuur.

(Hier zouden wij aan toe willen voegen, de divi-divi, aloë- en oranjecultuur.)

De Gouverneur wijst derhalve op de *noodzakelijkheid* van verbetering der toestanden door proeven, die wel *productief* zijn, dat is, hun onkosten goed zullen maken, maar dit nog niet *onmiddelijk* doen, misschien *langzamerhand.*

De overgroote meerderheid noemt alleen *dringend* wat *voor het oogenblik* noodzakelijk is en van den beginne af zeker productief werkt tot den *directen* bloei der kolonie.

Vandaar de tegenstrijdige overtuiging.

Wie echter der beide partijen heeft er nu gelijk? Wie oordeelt het meest praktisch overeenkomstig de belangen onzer kolonie?

Naar onze meening schuilt er aan beide zijden een weinig overdrijving en ligt de gulden waarheid ook hier weer in het midden. Aan beide kanten moet men zijn standpunt wat verplaatsen, zoodat men allen te zamen van hetzelfde beginsel kunne uitgaan en de belangen onzer kolonie gezamenlijk behartigen.

Op 't stuk van landbouw is er bij de nieuwe proeven wel wat te veel *gewaagd*, zonder voldoende zekerheid te hebben van een goeden uitslag, zonder genoegzaam rekening te houden met de bizondere omstandigheden van grond en klimaat onzer streken. Nemen wij alleen maar eens tot voorbeeld de *bebossching* zoowel langs directen als indirecten weg. Wat is daar nu eigenlijk van terecht gekomen?! En zulk een treurig resultaat was te voorzien geweest. Wanneer de personen, die weinig voelen voor den landbouw, nu die met ijzerdraad omspannen kale berghellingen zien, verliezen zij allen eerbied voor de landbouwkunde. En geen wonder! Wat is er overgebleven van die boompjes hier en daar langs de wegen geplant? Wat van den Cocos- en mangrove-aanplant in de Saliña van het 2de district?

Het would-be proeftuintje maakte nu ook juist geen betoowerenden indruk op lieden die nog nooit van landbouwkunde gehoord hadden.

Ofschoon wij dichter bij den Gouverneur en de minderheid staan met onze overtuiging dan bij de overgroote meerderheid van den Raad, moeten wij toch eerlijk bekennen, dat wij nog geen enkel doorslaand *bewijs* hebben gezien, dat er voor de bovenwindsche eilanden *veel heil te verwachten is* van landbouw. Door hier en daar iets op te vangen kunnen wij alleen gissen, dat er op St. Eustatius iets aan den landbouw wordt gedaan, vooral geliefhebberd wordt. Schitterend zijn de resultaten zeker niet; dan hadden wij er wel meer van gehoord.

En nu met het voorstel te komen om hollandsche arbeidersgezinnen naar St. Eustatius te laten reizen, was zelfs den voorstanders van den landbouw wat al te overdreven en te kras en zal de tegenstanders nog betere wapenen in de hand geven ter bestrijding.

Een nieuwe richting, nu, heeft altijd bestrijders. Wat is er echter tot dusverre gedaan om deze bestrijders van den landbouw tot vrienden en medewerkers te maken? Kunnen hun zekere, vaststaande bewijzen voorgelegd worden, zoodat zij overtuigd zijn van de mogelijkheid en het nut van den landbouw op Curaçao?

Wij voor ons gingen van het begin af vol geestdrift mede met de nieuwe methodes op landbouwkundig gebied, omdat wij er zeer veel goeds van *hoopten*. Maar wij behoefden ook niet gewonnen te worden, wij behoorden reeds tot de vrienden van den landbouw, ook in onze kolonie. Doch, dat de tegenstanders niet medegingen, en nu nog niet mede willen, is niet hun schuld. De feiten die hen moesten overhalen en overtuigen bleven uit en laten vooreerst nog op zich wachten. Overdreven plannen en mislukte proeven versterkten hen echter in hun verkeerde meening.

Dat nieuwe proeven op dit gebied en voortzetting der oude, nu nog dringend noodig worden genoemd voor de belangen der Kolonie klinkt wel wat overdreven voor een tegenstander.

Van den anderen kant gaan *zij* nu weer te ver, die voortaan geen enkelen proef meer nemen willen; alsof in drie, vier jaar nu ook *bewezen* ware, dat onze reeds bestaande, maar zeer primitieve landbouw op geen enkele wijze voor verbetering vatbaar is. Dit kunnen ook zij niet bewijzen. Evenmin als zij met reden kunnen beweren, dat proeven in deze richting, om namelijk de bestaande cultures te verbeteren, ook zonder nut zijn voor de kolonie.

De damaanleg vindt overal sympathie ook bij deze anti-landbouwmeerderheid van den Raad. En toch is waterverschaffing een zeer gewichtig onderdeel van den landbouw en wordt het om verbetering in den landbouw te brengen begonnen. Jammer, dat de Gouverneur reeds nu ook nog naar *andere middelen* van waterverschaffing om wil zien en niet alle krachten concentreert op den damaanleg. Dit is toch werkelijk wel noodig om met dezen moeilijken arbeid tot een flink einde te geraken. Eerst moet een goed overlegd plan geheel worden afgewerkt, voordat men aan ander mag gaan denken. De *triangulatie en topografische opname* van de benedenwindsche eilanden is niets anders dan een verdere uitwerking van het eenmaal goedgekeurd en vastgesteld plan om zoo veel mogelijk door groote en kleine dammen het water op het eiland te houden, en is noodzakelijk om dit goed en afdoende te kunnen verrichten. Wil men deze noodige, ofschoon hooge, onkosten niet maken, dan moet men zich weer behelpen en dan krijgt men weder half werk, wat later met veel meer onkosten moet worden goedgemaakt.

Wij moeten echter den Raad volkomen gelijk geven, dat men geen plan verder wil afwerken, als het Bestuur zelf twijfelt, of men het weldra niet geheel zal moeten opgeven.

Er dient toch eindelijk eens beslist te worden, wat er gedaan zal worden voor waterverschaffing. Men moet weten wat men wil en heeft men dit flink doordacht, dan ook doorzetten en afwerken, zonder zijn krachten te versnipperen op andere plannen en plannetjes. Wel echter mag en moet men duidelijk aangeven, wat bij damaanleg behoort, zooals bijv. het graven van putten, of reservoirs, om nog grooter voordeel van de dammen te kunnen genieten. Bij ieder ander plan voor waterverschaffing moeten de reeds door damaanleg verkregen resultaten tot basis der verdere operatie strekken en zich daarbij aansluiten. Dan zal een ieder gaarne medegaan met zulk een plan. Dat nu openlijk erkend worde, dat sommige proeven niet zijn geslaagd, en de verzekering er worde bijgevoegd, dat daarvoor niet opnieuw geld besteed zal worden, maar alleen voor dergelijke proeven, waarvan kan worden aangetoond, dat een gunstige uitslag hoogst waarschijnlijk is. Zouden de tegenstanders ook dan nog vasthouden aan hun: ,,Beter bij de visch", wij verlangen slechts goed te keuren, wat direct inwerkt op den bloei der eilanden? Dat gelooven wij niet. Die nu tegenover elkander staan, kunnen door ieder een stap te doen naast elkander komen. En dat alleen is het ware standpunt.

De opmerkingen der Afdeelingen bij de verschillende artikelen zijn dikwijls zeer *ad rem* en verdienen zeker een aandachtige overweging. Men veroorloove ons echter een enkele toelichting bij hetgeen de Raad schreef omtrent art. 44c over het onderhoud der krankzinnigen.

Eenige leden vroegen, of het niet voor wat minder kon.

Neen, heeren, dat kan onmogelijk minder. Rekent het zelf maar uit. Er wordt betaald 45 cts. per dag voor iederen verpleegde. Voor die 45 centen moet worden verstrekt: voeding, kleeding, wasschen en herstellen der kleederen, en het noodige huisraad. Juist de ziekte dezer verpleegden brengt mede, dat zij gezond eten, herhaaldelijk hun kleederen vuil maken en scheuren, en het huisraad telkens vernielen.

Daarbij komt nog, dat onder die f18000 ook begrepen is het onderhoud der verplegers en verpleegsters. De Eerw. Zusters ontvangen voor hun opofferenden, zelf-verloochenenden arbeid slechts 45 cts. per dag tot haar onderhoud. Door nu nog meer te eischen van hun belangelooze liefdadigheid, zoude het wel eens kunnen gebeuren, dat Zij niet langer tevreden waren met de groote *dankbaarheid* der verpleegden en hunne familie, maar ook eens *betaling* gingen vorderen voor hun waardevolle diensten. Die diensten worden niet vergoed met 45 centen per dag.

't Spijt ons zeer, dat die ,,Eenige Leden" niet eerst eens onderzocht hebben, wat er verstaan wordt door *onderhoud* der verpleegden, en wat er nog verder begrepen wordt onder artikel 44c, alvorens te oordeelen, dat 45 cts. per dag te veel is voor dat onderhoud en alvorens daarop af te willen dingen met de vraag, of het niet wat minder kan.

Verbetering van de Visscherij in onze Kolonie.

III.

Schildpadden.

De eigenlijke ware oorzaak van de vermindering van de schildpad, is het opsporen en buitmaken van de eieren van het dier. En dit nu moet noodzakelijkerwijze tot hun totale uitroeiing en vernietiging leiden.

Iets naders omtrent de natuurlijke historie van de schildpad en de wijze, waarop zij door onze eilandbewoners gevangen wordt, zal dit duidelijk maken.

Nu wij echter juist een deskundige op het gebied der visscherij in ons midden hebben, roep ik de clementie in van Dr. Boeke. Want de bijzonderheden, die ik hier mededeel, hebben niet de pretentie, den toets van een streng wetenschappelijke critiek te kunnen doorstaan. Zij zijn niets anders dan eenige gegevens, die ik uit den mond onzer visschers heb opgeteekend. Zij kunnen echter wellicht voor dezen deskundige eenigszins den kring bepalen, waarbinnen zijn onderzoek zich bewegen moet.

Het lichaam der schildpadden is omsloten, door een, uit de rugwervelen, de ribben en het borstbeen samengesteld, beenen pantser, aan welks binnenzijde de beenderen en spieren der ledematen zijn vastgehecht. In tegenstelling met de *land*schildpad is de *zee*schildpad niet in staat kop en hals, pooten en staart onder dit pantser terug te trekken en te verbergen. Dit pantser is voor deze dieren een huis, dat zij voortdurend met zich dragen, en dat hun, van krachtige verdedigingsmiddelen verstoken, ten allen tijde een veilige schuilplaats biedt. Beschouwt men dit pantser nader, zoo vindt men, dat het steeds uit twee stukken het boven- of rugschild en het beneden- of borstschild, bestaat. Deze beiden zijn alleen op de zijde door kraakbeen of banden met elkander verbonden. Het rugschild wordt gevormd door de rugwervels en de ribben; het borstschild door de verschillende eigenaardig gevormde stukken van het borstbeen. De beenderen, die het pantser samenstellen, zijn gedeeltelijk door naden met elkander verbonden, gedeeltelijk innig vereenigd door middel van kleine in de huid gevormde beentjes. Dit pantser is het vaste punt, waaraan zich alle overige deelen aansluiten. Van voren volgen op de vastgegroeide rugwervels de vrije halswervels, van achteren de staartwervels. Het bekken is van achteren tusschen het rug- en borstschild ingeklemd en de voorste ledematen zijn aan het pantser door middel der vorkbeenderen vastgehecht. Op deze wijze vinden alle ledematen evenals de hals, een vasten steun in het pantser, waarvan de achterste en voorste breede openingen gesloten worden door de huid, die de vrije beweegbare deelen van het dier bekleedt. De kaken der schildpad zijn gelijk bij de vogels met een hoornachtig bekleedsel (zonder tanden) voorzien. De huid is met schubben bedekt. Het pantser is met zoogenaamde schilden of hoornplaten bekleed. De kop is naar evenredigheid klein en de neusgaten liggen geheel vóór aan den snuit. De oogen zijn van middelmatige grootte en kunnen behalve door de twee buitenste oogleden door een derde binnenooglid gesloten worden. Het gehoor dezer dieren schijnt althans wanneer zij buiten het water zijn, niet fijn te zijn, daar het trommelvlies uit een schijfje kraakbeen bestaat, waarover de huid heenloopt.

Haar pooten, bij uitstek ingericht tot zwemmen, hebben de gedaante van platte vinnen, waarin lange, grootendeels ongewapende, niet beweegbare teenen verborgen zijn. De schedel is aan de zijden door een soort dak overwelfd. (1).

Het is een dwaling, dat de zeeschildpad zich uitsluitend met visch voedt. Door hun betrekkkelijk loggen en tragen gang zijn zij niet eens in staat, deze met succès te achtervolgen. Integendeel de gewone *eetbare of reuzenschildpad* (*Chelonia mydas*) voedt zich alleen met zeewier, sponsen of andere zeeplanten: de *karétschildpad* (*Chelonia imbricata*) echter ook met week- en andere dieren der lagere klassen. Deze beide genoemde soorten zijn in onze kolonie de meest bekende, die het veelvuldigst in deze wateren of der nabuurschap worden aangetroffen. Beiden zijn door zeer duidelijke kenmerken van elkander onderscheiden. De kop van de karétschildpad loopt spitser toe, eenigszins gelijkend op den snavel van een papegaai, terwijl de andere soort een veel meer ronden kop heeft. Het rugschild van de gewone *eetbare* schildpad is min of meer plat en vrij effen, terwijl de karét daarentegen een meer gewelfd, naar het midden ietwat spits toeloopend pantser heeft.

Zijn wetenschappelijke naam (*ch. imbricata*) ontleent het dier aan de dikke hoornplaten, die bij wijze van dakpannen (*imbrex*=dakpan) over elkander heen steken. Dit bovenpantser bestaat steeds uit 13 dergelijke over elkander stekende hoornplaten, die in den omtrek van den kop 't grootst en geleidelijk naar den staart kleiner worden. Dit bekleedsel heeft die mooie, zachte, bruine, doorschijnende kleur, algemeen bekend door de sieraden van schildpad of karét, die ervan gemaakt worden.

Een vijftig jaren geleden vertegenwoordigde het karét nog een handelswaarde van een dubloen per pond, nu is het tot 12.— á 15—gld. per pond gedaald. (2). Uit het feit, dat somwijlen schildpadden gevangen worden wier pantser eenigzins week en zacht is, vermoedt men, dat het dier soms dit bekleedsel verwisselt. Ja, men heeft er reeds een middel op gevonden, om, ook zonder het dier te dooden, het op kunstmatige wijze van de kostbare hoornplaten, die 't rugschild bedekken, te berooven, hetzij door dit schild te verwarmen, of de hoornplaten met een warm ijzer of mes op te lichten. Het borstschild is geel van kleur en waardeloos. Bij de *eetbare* schildpad is dit wit, vandaar dat deze soort in onze kolonie algemeen als *tortuga blancoe* bekend staat.

Deze is ook de eenige soort, die op Curaçao *voor de consumptie* wordt aangevoerd. Daar het dier, na gevangen te zijn, verscheidene dagen in leven blijft, komt deze schildpad dan ook nog levend ter markt. Pater LABAT (1) verzekert zelfs, dat zij tot 15 á 20 dagen in leven kunnen blijven, mits men ze, op den rug gekeerd in de schaduw bewaart en 4 á 5 maal daags met frisch water besproeit. Zij worden in die dagen echter zeer mager. Zelfs in Londen worden, vooral tegen de Paaschdagen, reusachtige exemplaren van de Engelsche Antillen aangebracht en nog levend op de groote vischmarkt in de Farringdonstreet verkocht.

Van de karétschildpad ziet men op Curaçao zelden een levend exemplaar en ik geloof niet, dat het vleesch er van verkocht wordt. Ik zou het eten ervan ook niet durven aanraden. Maar er bestaat ook weinig kans op. Want de eigenlijke waarde van de karétschildpad schuilt in de kostbare hoornplaten. Daarom wordt het dier, zoodra het gevangen is, gedood, 't schild van het bekleedsel ontdaan, en het vleesch ter plaatse alleen door de visschers gegeten. Hierbij moet echter wel eenige voorzorg in acht genomen. LABAT verklaart (pag. 91), dat dit vleesch sterk laxeerend werkt, groote bloedzweren en hevige koorts veroorzaakt, doch dat men na 18 of 20 dagen bij een sterke contstitutie daarvan volkomen herstelt en daarna veel frisscher en gezonder zich gevoelt, dan ooit te voren. Hij staaft dit doòr voorbeelden uit eigen ondervinding. De oorzaak hiervan scheen den schrijver evenwel onbekend te zijn. De visschers onzer eilanden eten het vleesch echter zeer dikwijls, en ondervinden toch slechts in zeer geringe mate deze kwade gevolgen. De karétschildpad heeft een soort van klier in de hartstreek. Deze klier nu veroorzaakt de ziekte. Wanneer men bij het slachten van het dier deze klier voorzichtig uitsnijdt, zonder dat de inhoud ervan het vleesch besmet, kan men zonder gevaar het vleesch eten. De schildpad is buitengewoon vet. Dit vet wordt tot olie gekookt, die een uitstekend geneesmiddel heet te zijn tegen brandwonden. Aan de kust van Venezuela komt nog een ander soort van schildpad voor, door de visschers *kawáma* genoemd. Deze heeft nog *vier* dergelijke klieren meer, één bij elke vin. Het vleesch is minder goed, doch wordt gegeten, mits men er aan denkt, dezelfde maatregel van voorzichtigheid te nemen. De *kawáma* is kenbaar aan den bijzonder grooten kop. Nog treft men aldaar eveneens een soort aan, die zij *tortuga drie-kiel* noemen, omdat het rugpantser van dit dier over de geheele lengte drie parallel loopende bogen of welvingen (kielen) vertoont. Het vleesch er van wordt echter niet gegeten.

R. E.

[1] Deze bijzonderheden zijn ontleend aan H Schlegel, *Dierkunde II*, en Schoedler-Thomé, *Das Buch der Natur I.*

(2) Dezer dagen werd mij verzekerd, dat nog onlangs een visscher van Bonaire voor een waarde van ± 1000.— gld. aan karét verkocht had.

(1). *Nieuwe reizen naar de fransche eilanden van America van 1693 1705 deel I, pag. 93.*

Nieuwsberichten.

Curaçao

Kerkelijke Berichten.

✠ De Eerw. Zusters van de Congregatie van Rozendaal, waaraan 't onderwijs in onze zusterscholen al zijn krachten ontleent, ontvingen telegrafisch bericht, dat de Algemeene Overste, MÈRE ALOYSIA Zaterdag ll. te Rozendaal was overleden.

De dankbaarheid voor het zoo ruim verspreide en voor iedereen, ook den armste, toegankelijke onderwijs in onze Kolonie, legt ons de verplichting op met eerbied van dit afsterven te gewagen. Deze Algemeene Overste werd ook door de Zusters op Curaçao en de eilanden zeer hoog geacht en hartelijk bemind Zij kende onze kolonie en onze onderwijstoestanden zeer goed, daar Zij in 1886 en in 1896 Curaçao bezocht om zich persoonlijk daarvan op de hoogte te stellen. Zooveel Zij vermocht, trachtte MÈRE ALOYSIA steeds voor onze onderwijsbelangen te zorgen en was altijd bereid door nieuwe krachten dit onderwijs in stand te houden, uit te breiden en tot bloei te brengen, grootmoedig de zware offers brengend, welke de Congregatie in Holland daarvoor dikwerf lijden moest.

MÈRE MARIA ALOYSIA (JOSEPHINA VAN DER AA) bereikte den ouderdom van 62 jaren. Zij werd geboren te Amsterdam den 12den Mei 1843.

Z.D.H. MGR. VAN BAARS droeg voor hare zielerust Donderdagmorgen een Pontifikale Mis van Requiem op in de kapel van het Pensionaat Welgelegen.

Dat Zij ruste in Vrede.

* *
*

Mgr. VAN BAARS heeft bericht ontvangen dat de Zeereerw. Paters F. HELLING en TH. VAN SADELHOFF door de Keuringcommissie zijn goedgekeurd en Woensdag a. s. 19 April de terugreis zullen aanvaarden.

* *
*

De nieuwe missie in Yauco op Porto Rico vraagt reeds om vermeerdering van Priesters. Half Mei zullen de Weleerw. Paters J. NIELEN en L. KRAMER, die eerst een jaar in Spanje doorbrachten om zich de spaansche taal eigen te maken, uit Holland daarheen vertrekken. De drie Curaçaosche Paters werken er nog steeds met succès en koesteren gegronde hoop spoedig van Yauco een bloeiende missie te maken. Van ganscher harte helpen wij het hen wenschen.

Havennieuws.

H. M. *Kortenaer*, welke Dinsdag naar Bonaire vertrok tot het houden van schietoefeningen, is hedenmorgen in onze haven teruggekeerd.

Onze Financiën.

Gedurende de maand Januari 1905 bracht het eiland Curaçao aan *belastingen* op ƒ30,232,93⁵ tegen ƒ29,019 60⁵ in 1904, en aan *Inkomsten van onderscheiden aard* ƒ29,746.07 tegen ƒ26,691.82⁵ in dezelfde maand van het vorige jaar, te zamen een meerdere opbrengst van ± ƒ4000. De inkomsten overtreffen de raming voor deze eerste maand reeds met ± ƒ25 000.

Koloniale Raad.

De Antwoorden der Afdeelingen op de aanhangig zijnde ontwerpen zijn ingekomen. Releveeren wij alleen het M. v. A. op de *Vreemdelingenwet.* Daaruit blijkt, dat met opzet het woord *vreemdelingen* werd vermeden in art. 1 van het Ontwerp om de Verordening uit te strekken tot ALLE *personen*, die noch in de kolonie gevestigd zijn, noch daarheen van Rijkswege gezonden worden. Nederlanders namelijk kunnen nooit aangeduid worden met den term Vreemdelingen en toch kan het zeer goed gebeuren, dat ook zij zonder middel van bestaan en gevaarlijk voor de publieke rust dienen te worden uitgezet; men denke slechts aan militairen, die wegens wangedrag uit den dienst werden ontslagen. De geboren Curaçaonaar, die jarenlang te vergeefs in den vreemde heeft rondgezworven om werk te zoeken, en alzoo arm op zijn geboortegrond terugkeert, zal meer beschermd wezen door het gevoel van billijkheid en gastvrijheid, welke niemand hem weigeren zal, dan door eenige wettelijke bepaling.

Ook de verplichte aangifte binnen 3 maal 24 uren wenscht de Gouverneur te behouden, omdat deze regeling reeds meer dan dertig jaren bestaat nimmer tot eenige moeilijkheid aanleiding gaf en als *algemeene regel* minder hatelijk wezen zal, dan wanneer die aangifte bij voorkomende gelegenheid als bij uitzondering geeischt moet worden. Men mag toch wel veronderstellen, dat de Procureur-Generaal en de Gezaghebbers met tact en beleid van hun recht zullen gebruik maken, maar tevens zal men inzien, dat zij het recht om een verdacht persoon op te roepen bezitten moeten om in sommige gevallen handelend te kunnen optreden. Hun al te zeer de handen te binden, kan, vooral hier om de eigenaardige plaatselijke toestanden, een gevaar opleveren voor de veiligheid der burgers.

Lezing.

Het zal wel niet noodig wezen de belangstelling op te wekken bij onze lezers om hen aan te sporen Maandagavond half acht de Voordracht van DR. BOEKE te gaan bijwonen op de bovenzaal der Societeit „De Gezelligheid."

Het weinige, wat wij persoonlijk van DR. BOEKE mochten vernemen, was zoo geheel nieuw en zoo interessant, dat wij een ieder een nadere kennismaking met „Een en ander over de visscherij" ten zeerste kunnen aanbevelen.

Dr. van Hall.

De Inspecteur van den Landbouw in West-Indië heeft weder een nieuw Bulletin uitgegeven, ditmaal met zeer belangrijke mededeelingen over de schildluizen (Pies-pies) en de bestrijding daarvan, in welke zeer leerrijke verhandeling ook de irrigatie der boomen wordt besproken.

De op Curaçao algemeen gebruikelijke methode, waarbij het water in een kuil of kom rondom den boom wordt toegelaten, is in het algemeen af te keuren. Alleen bij zeer jonge boomen met een nog gering wortelstelsel kan het soms aanbeveling verdienen. Op Curaçao irrigeert men ook te vaak en bij te kleine hoeveelheden tegelijk; op deze wijze kan *een massa water verknoeid worden.*

Men zorge daarom telkens, zooveel water te geven, in voren of geulen van 25 M. diepte tusschen de boomen, dat het geheele wortelstelsel in een door en door vochtigen bodem komt te staan en wachte met een volgende irrigatie, totdat het bepaald noodig is.

Ook moet men niet overdag bij felle zonneschijn, maar 's avonds, liefst wanneer de wind is gaan liggen, irrigeeren.

Na iedere irrigatie is een oppervlakkige grondbewerking noodig, doch men passe deze eerst toe, wanneer de bovengrond voldoende uitgedroogd is; in vochtigen toestand mag de grond niet bewerkt worden.

Verder bevat het Bulletin nog een onderzoek van het bronwater voorkomende op de plantage „Knip", dat werd ingesteld om na te gaan of dit water ook geschikt zoude zijn om als mineraalwater uitgevoerd te worden. Dr. J. SACK, de scheikundige assistent, verklaart het niet geschikt voor export, afgezien van de chemische samenstelling, *omdat het kwalijk riekt.* Wij hadden echter gaarne vernomen, of het door die samenstelling geneeskracht bezit, daar er wel meer mineraalwaters minder welriekend zijn en toch om hun heilzame kracht veel gebruikt worden.

DE OORLOG.

De tijdingen aangaande den aanstaanden zeeslag loopen nog al uiteen. Een telegram uit Batavia aan het *Handelsblad* te Amsterdam sprak reeds van een geleverden slag, waarvan echter de bijzonderheden nog ontbraken. Geen enkel bericht is naderhand nog die tijding komen bevestigen.

Wel wordt de Russische vloot herhaaldelijk gezien, wel werd gemeld, dat het hospitaalschip *Orel* te Saigon was geweest met vele gewonden aan boord, welke echter later weer bleken gewone zieken te zijn, doch van een eigenlijk treffen tusschen de twee vloten, is nog geen formeel bericht ontvangen. In tonnemaat wegen de twee vloten bijna tegen elkander op, zoodat als de slag komt, de botsing verschrikkelijk zijn zal.

Advertentien.

C. M. t. B. v. L. V. Z. en V.

Lezing: Dr. Boeke.

Op verzoek van het Bestuur der Mij. zal de W.E.Z.G. Heer Dr. BOEKE, belast met het visscherijonderzoek in deze Kolonie, eene *Voordracht* houden op Maandag 17 April a. s., 's avonds 7½ uur, in de Bovenzaal der Societeit „De Gezelligheid" alhier. Het onderwerp dezer Voordracht zal zijn:

„Een en ander over de visscherij op Curaçao."

De Toegang is *vrij*, ook voor belangstellenden, die geen lid zijn der Maatschappij.

Curaçao 14 April 1905.

Het Bestuur vnd.

Voorzitter, H. H. R. CHAPMAN,

Secretaris. G. B. DUSSEL,

DE Kamer van Koophandel en Nijverheid alhier maakt bij dezen bekend, dat Z. E. de Minister van Buitenlandsche Zaken voornemens is de Nederlandsche consulaire ambtenaren geregeld op de hoogte te houden van de voornaamste uitvoerfirma's in de koloniën en bezittingen, ten einde bij voorkomende gelegenheid de aandacht van belanghebbenden op die huizen te vestigen. De exportfirma's in deze kolonie worden daarom uitgenoodigd den ondergeteekende uiterlijk op den 30n. Juni a. s. schriftelijk te willen opgeven, welke producten zij voornamelijk uitvoeren.

Curaçao, den 14n. April 1905.

De Secretaris v|d Kamer van Koophandel en Nijverheid alhier,

C. G. DE HASETH Cz.

De andere bladen gelieven bovenstaande advertentie over te nemen.

LA CASA ROSADA

DI

C. Winkel & Zonen

ta ofrece na su numerosa clientela un grandísimo surtido di sombré adorná, buscá expresamente pa fiestanan pa seman, koe ta bini.

Tin un surtido di mas di 300 sombré di toer sorto di color i prijs.

Curaçao, April 11 di 1905.

Openbare Verkoop.

Op Woensdag den 26sten April 1905 des namiddags om één uur zal voor het gebouw van „De Curaçaosche Hypotheekbank" in de Willemstad alhier, ten overstaan van den Notaris J. H. BEAUJON in het openbaar worden verkocht het effect N°. 264, gelegen in de 3de Wijk, Overzijde in de Consientië-Steeg bestaande in een gaanderij, woonhuis, combuis en achterplaats.

Verdere inlichtingen te bekomen ten kantore van bovengenoemden Notaris.

Curaçao, den 12e. April 1905.

Openbare Verkoop.

Op Woensdag, den 26n. April 1905 des namiddags om *halftwee* zal voor het gebouw van „De Curaçaosche Hypotheekbank" in de Willemstad alhier ten overstaan van den Notaris C. GORSIRA in het openbaar worden verkocht:

Een klein huis, staande en gelegen alhier in de Willemstad, bekend onder N°. 164, toebehoorende tot den boedel van nu wijlen den Heer *René Araujo.*

Nadere inlichtingen te bekomen ten kantore van voornoemden notaris.

Curaçao, den 14e. April 1905.

Fotografia Soublette.

Este muy conocido Taller ofrece de nueve sus trabajos á sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO:

De 8 A. M.—4 P. M.

Federico en Arturo Perret Gentil,

ADMINISTRATEUR en DIRECTEUR

VAN DE

STALHOUDERIJ (Cocheras) **„LA AURORA"**

bevelen hunne rijtuigen aan het geachte publiek van Curaçao aan, met mededeeling dat degenen, die gebruik maken van die rijtuigen het voorrecht hebben de beroemde plantage Groot St. Joris te bezoeken, waar zij kunnen wandelen en zich baden zonder extra betaling.

Telefoon van de Stalhouderij N°. 27. Ook wagens te bevragen in het kantoor, Willemstad, Telefoon N°. 53.

DE ECHTE CURAÇAO-LIKEUR

GEDISTILLEERD DOOR

JOUBERT & Co.

van uitgezochte versche *Curaçaosche* Oranjeschillen. Bekroond met 1sten Prijs, de Zilveren medaille, op de Koloniale Tentoonstelling, Mei 1904,

Te verkrijgen in de

Botica Nacional

Otrabanda.

ELLIS en DANIA

ONTVANGEN PER

„PRINS WILLEM III"

eene aanzienlijke collectie heerlijke sigaren van de welbekende Koninklijke Utrechtsche Sigarenfabriek der Heeren

H. G. A. M. Hagen.

ALSMEDE

allerlei soorten glas- en aardewerk van de beroemde fabriek der Heeren

P. Regout & Co.

te Maastricht.

Alles te bekomen

tegen

GOEDKOOPE PRIJZEN.

Curaçao, 11 Maart 1905.

SIGAREN.

DE LANNOY & Co. (*Botica Central*) hebben steeds voorhanden een ruim assortiment sigaren van diverse merken, waaronder het zoo algemeen gewilde merk Odalisca (echt !!!)

VERSCH ZAAD

— VAN —

YELLOW BRANCHING DOUROH

op de Koloniale Tentoonstelling bekroond met Eersten prijs, V. Z. Medaille,

kan nu nog met succes geplant worden.

Te bekomen bij

J. H. E. JOUBERT,

tegen 20 cts. per kan.

Ook te bevragen op de plantages Barber en Wacao, alsmede ten huize van den heer J. S. JOUBERT op den berg.

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 12den October 1903 t|m den 2den Maart 1904, onder N°. 1 R t|m N°. 5000 R zal plaats hebben op DONDERDAG den 27sten April a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 13den April 1905.

De Voorzitter,

A. JESURUN.

SIGAREN.

DE FIRMA

Ph. de Ruiter en Zoon

— TE —

CULEMBORG— (Holland)

wenscht in contact te komen met soliede afnemers voor de leverantie van twee in West-Indië reeds zeer in trek zijnde merken.

Levering franco aan boord Amsterdam. Betaling contant. Een proefzending 200 stuks in blikverpakking (twee merken) wordt franco per post gezonden na ontvangst van postwissel van vijf gulden.

LONGMAN & MARTINEZ

NEW YORK, U. S. A.

De Venta Por Las Ferreterias y Almacenes de Viveres.

LA DICHA EN EL HOGAR.

Elixir de Capuchino,

PREPARADO POR

H. SUELS,

Miembro de la Facultad Médica de los EE. UU. de Venezuela, Premiado con medalla de oro en la Exposición Industrial de Valencia, (Carabobo) 1901 y Universal de St. Luis, EE. UU. de América 1904.

Para la completa curación de:

La anemia, abatimiento, vértigos, languidez, palpitaciones, color pálido, extenuación, empobrecimiento de la sangre, etc, etc. etc.

Agentes en Curazao,

DE LANNOY & Co.

OTRABANDA,

BOTICA CENTRAL.

AGENTEN:

Senior & Co., Botica Excelsior.

Verkrijgbaar in alle apotheken.

DAGELIJKS

Zuivere, Versche

MELK,

zoowel van koeien als geiten, tegen 25 cts. per kan.

Te bevragen bij J. S. JOUBERT op den berg.

Bij geregelde aanvrage wordt de melk aan huis bezorgd.

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO.